

بسمه تعالی

شماره
تایخ ۳۸۵/۴/۲۰

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیأت وزیران

هیئت
سازمان مدیر
اجتماعی و ف
اساسی جمع

۴- تعاریف و مفاهیم

۱-۴- نظام فنی و اجرایی کشور:
مجموعه اصول، فرایندها و اسناد مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری است.
یادآوری: در این نظام، واژه اسناد به جای مجموعه واژه‌های استانداردها، معیارهای فنی، ضوابط و مقررات، روش‌های اجرایی، دستورالعمل‌ها بکار برده شده است.

۲-۴- مدیریت پروژه:
کاربرد دانش و دانایی، مهارتها و فنون در انجام فعالیتهای طرح یا پروژه به منظور تحقق اهداف، نیازها و انتظارات عوامل ذی‌نفع از طرح یا پروژه یا بهبود سطح رضایت آنها.

۱- هد
استقرار
برنامه‌های تو
کارآمدی و ا
ارزیابی و مین
محیطی کشور
اسناد
توسعه ویژه ا

شهرام حلاج
halaj.blogfa.com
برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران
۳

نظام فنی و اجرایی طرحهای عمرانی کشور

گسترده‌ی ابعاد و ماهیت فعالیت‌های مربوط به تهیه و تدوین و اجرای برنامه‌های عمرانی و اثرات ناشی از چگونگی انجام آنها و نیز مصرف حجم قابل‌توجهی از منابع مالی و غیر مالی کشور برای آن. ایجاب می‌نماید که فعالیت‌های مذکور در قالب یک نظم سنجیده هماهنگ تنظیم و اجراء گردیده و بر مبنای اصول فنی مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

نظام فنی و اجرایی که هدف مشخص آن به کارگیری اصول و ضوابط فنی در تنظیم و به ثمر رساندن برنامه‌های عمرانی می‌باشد با توجه به گونه‌گونی سیستمها و فعالیت‌های آن به شرح زیر تعریف می‌گردد.

تعریف:

نظام فنی و اجرایی عبارت است از

مجموع اصول، روشها، مقررات و ضوابط فنی، حقوقی و مالی

حاکم بر تهیه، اجرا، بهره‌برداری و ارزشیابی برنامه‌های عمرانی کشور و

چگونگی انتخاب و به‌کارگیری عوامل دست‌اندرکار اجرای آن و نیز

تبیین بافت درونی و نحوه ارتباط برونی عوامل مذکور.

شهرام حلاج
halaj.blogfa.com
برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران
۴

یکی از زیرسیستم‌های کلیدی و بنیادی سازمان

«نظام خرید»

یا

«نظام تأمین کالا و خدمات»

یا

“Procurement of Goods & Works System”

یا

“Supply & Services”

است.

«نظام خرید» شامل فرایندهای مشخصی است که منجر به واگذاری تعهد طی قرارداد مشخص به سازندگان و تولیدکنندگان، پیمانکاران، مشاوران یا مدیران طرح، برای حصول اهداف سازمان می‌شود.

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۵

معاملات عمومی

↓ ↓

درستی، تناسب و سلامت ارجاع کارهای بخش عمومی و خرید محصولات (اعم از کالا یا خدمت) توسط این بخش، حلقه‌ی کلیدی موفقیت وظایف، تصمیمات و پروژه‌های این بخش در حصول کیفیت «لازم و کافی» با قیمت «کمینه‌ی متناسب» است.

مجموعه‌ی شیوه‌ها و رفتارهای «ارجاع کار» بخش عمومی به توزیع منابع در میان عوامل اقتصادی فعال کشور و توزیع فرصت‌های کار و رشد و بالتبع منافع مستقیم و غیرمستقیم آنها می‌انجامد

↑

ایجاد حیثیت حقوقی در کنار حیثیت فنی

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۶

معاملات عمومی

تمام منابعی که منشایی غیر از اموال و دارایی‌های خصوصی دارند، منابع بخش عمومی محسوب می‌شوند؛ فلذا منابع عظیمی شامل منابع وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمانها و شرکتهای دولتی، شهرداریها، بنیادها و سایر مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی همگی جزو منابع بخش عمومی هستند.

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۷

شماره ۱۲۰۸۹۰
تاریخ ۱۳۸۴-۱۱-۱۲
نوع
پروژه

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

مجلس شورای اسلامی

قانون برگزاری مناقصات

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - کاربرد

الف - این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می‌رسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد.

ب - قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانکها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکتهای بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (درمرادى که آن بنیادها و نهادها از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاهها و واحدهائی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام نیابت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و ترمیمی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران و شرکتهای تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند.

تبصره - تیرهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنی هستند.

رام حلاج ۸

معاملات عمومی

روشهای ارجاع کار در بخش عمومی، منافع «ارایه‌دهندگان محصولات» و «مدیران بخش عمومی» را از دو سو تحت تأثیر قرار می‌دهد:

اولاً در معاملات این بخش، فروشندگان محصولات (اعم از کالا یا خدمت) که متقاضی فرصت هستند و مدیران بخش عمومی که مسئولیت انتخاب و استفاده از محصولات را دارند، ذینفع مستقیم برگزاری مناقصات محسوب می‌شوند.

ثانیاً از منظر ملی، هریک از ارایه‌دهندگان محصولات (مناقصه‌گران) و مدیران و مسئولان بخش عمومی (مناقصه‌گزاران) به‌عنوان بخشی از ملتی که موکل دستگاهها و سازمانها هستند، به همراه دیگر احاد ملت ذیحق محسوب می‌شوند.

حقوق، موضوعی طرفینی و نیز بسیار فراگیر ناظر بر مصالح همه‌ی شهروندان کشور

ارجاع کار و روشها

«نظام خرید» شامل **فرایندهای مشخصی** است که **منجر به واگذاری تعهد طی قرارداد مشخص** به سازندگان و تولیدکنندگان، پیمانکاران، مشاوران یا مدیران طرح، **برای حصول اهداف سازمان** می‌شود.

این قراردادها (که نوعاً عقود معوض هستند) متضمن کسب مطلوبیت طرفینی است؛ یعنی درحالی‌که طرفهای معامله‌ی سازمان درصدد هستند که به ازای ارایه‌ی خدمات و ایفای تعهدات به مبالغ قراردادی دست‌یابند از سویی دیگر و به طریق اولی سازمان تلاش می‌کند که این تعهد را به شخصی بسپارد که در قبال دریافت کمترین مبلغ متناسب، کیفیت مطلوب سازمان را نیز ارایه یا تحویل دهد.

اهمیت شناسایی و برگزیدن «مسئول فعالیت» یا «پذیرنده تعهد» آنقدر در مباحث مدیریت تکرار شده‌است که ضرورت برگزیدن «شخص درست» - برای کار درست، در زمان درست و ... - جزء اصول بدیهی مدیریت محسوب می‌شود.

جهات دسته‌بندی معاملات، برگرفته از مبانی و مطالعات طرح معاملات عمومی

الف) از جهت مبلغ (نسبت به نصاب معاملات):

۱. معاملات کوچک،
۲. معاملات متوسط،
۳. معاملات بزرگ.

ب) از جهت نوع هزینه:

۱. هزینه‌ی جاری،
۲. سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت **آمیخته**
۳. سرمایه‌گذاری بلندمدت،

پ) از جهت قابلیت پیش‌بینی مقدار موضوع معامله:

۱. با مقدار قابل پیش‌بینی (مقدار مشخص و ثابت کار **آمیخته**)
۲. با مقدار غیرقابل پیش‌بینی (مقدار مشروط کار یا کالا). **سه**

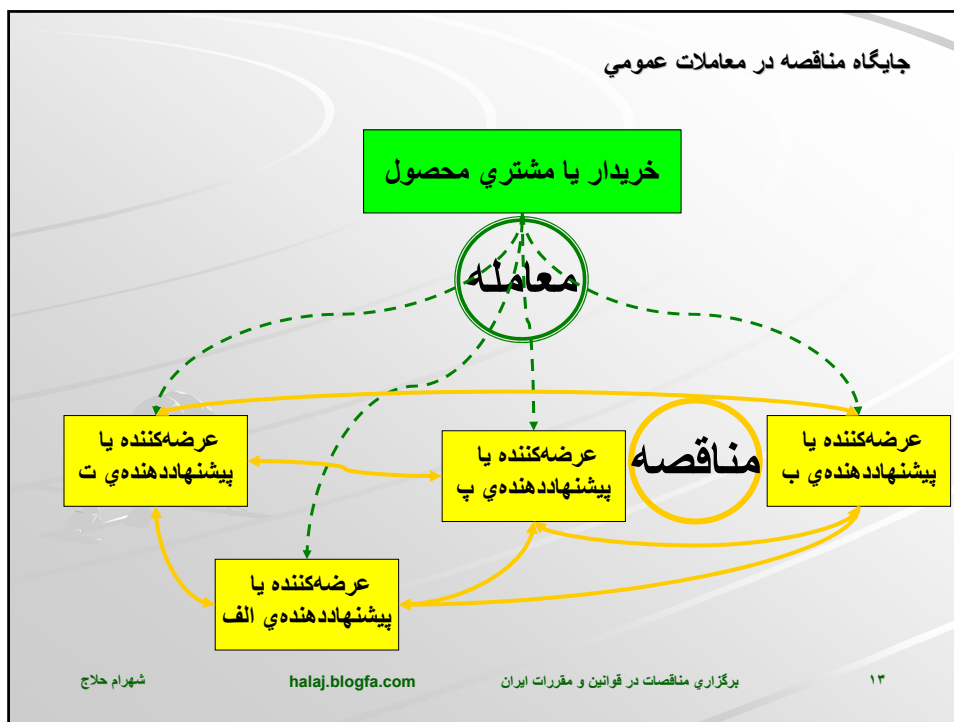
شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۱۱

جهات دسته‌بندی معاملات، برگرفته از مبانی و مطالعات طرح معاملات عمومی

چ) از جهت روش شکل‌گیری معامله (روش ایجاب و تصمیم قبول):

۱. مزایده،
۲. مناقصه، [Bidding] *
۳. گزینش برپایه‌ی کیفیت و هزینه،
۴. گزینش برپایه‌ی ارزش، [Value Based Selection] *
۵. گزینش برپایه‌ی کیفیت، [Qualification Based Selection] *
۶. گزینش از راه مذاکره،
۷. گزینش برپایه‌ی بودجه‌ی ثابت،
۸. انتخاب در شرایط انحصار یا اضطراب، [Monopoly Conditions]
۹. گزینش برپایه خطر (احتمال رخداد ناخواسته) [Risk Based Selection] *

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۱۲

مقررات این مسابقه و برگزاری آن، ایجاد می‌کنند:

✦ حیثیت حقوقی

در کنار:

✦ حیثیت فنی

✦ حیثیت مالی

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۱۵

فلسفه و روش مناقصه (تعریف و ارکان)

الف) «مناقصه» حتماً به معنی پایین دست هم رفتن یا رقابت در پیشنهاد قیمت پایینتر دادن خواهد بود.

ب) «مناقصه» در ذات خود دو معنی را به همراه دارد:

۱. قیمت کمتر،
۲. رقابت برای این کم کردن قیمت.

پ) به این دلایل می‌گوییم: مناقصه فرایندی رقابتی است برای کاهش قیمت یا هزینه‌ها.

ت) در سیر تطور و تکامل برداشتها و روشها، این رقابت کاهش قیمت، پیوسته پخته‌تر و پرداخته‌تر شده‌است.

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۱۶

ارجاع کار و روشها

مناقصه: مسابقه‌ی کاهش بهای درخواستی

برگزاری مناقصه: دامن‌زدن به رقابت برای شناسایی «کمترین» قیمت ممکن.

کمترین قیمت: کمترین کدام «قیمت»؟ ...

«قیمت» یکی از عوضین

=

«کیفیت» به مفهوم عوض دیگر

کیفیت جامع: مطلوبیت، مرغوبیت (مشخصات فنی) + قیمت اولیه (هزینه‌ی مستقیم) + خدمات پس از فروش

کیفیت، کارکرد و انواع کارکرد: ...

تناظر و تناسب میان «کارکرد» و «قیمت»: ...

تناسب و نسبتها و مفهوم ارزش: ...

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۱۷

قیمت

کیفیت

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۱۸

اصول تدارکات (گنابادی ۷۸):

۱. **اطمینان** از این که جریان پیوسته‌ی محصول (به منظور صرفه‌جویی در هزینه‌ی فرصت و جلوگیری از هزینه‌های ناشی از کمبود محصول) مربوطه وجود خواهد داشت.
۲. ترکیبی از بهترین «قیمت - کیفیت - خدمات» سبب انتخاب بهترین منبع خرید می‌شود. مدیریت باید نسبت به کیفیت، سپس به خدمات پس از فروش، و در مرحله‌ی سوم به قیمت توجه کند.
۳. سامانه‌ی تدارکات باید هزینه‌های ناشی از **اضافه‌ی موجودی** ممکنست هزینه‌ی **نگهداشت** و احتمالاً فساد مواد باشد به حداقل برساند.
۴. ایجاد روابط مناسب با تهیه‌کنندگان واجد صلاحیت برای ادامه‌ی همکاری آنان در جهت افزایش دقت در عملیات تأمین محصول و حل مشکلات ناشی از **رکود قیمت** و **توسعه‌ی محصولات جدید** با همکاری طرفین.
۵. ایجاد منابع جایگزین برای **عدم وابستگی به یک** فروشنده برای جلوگیری از انحصار.

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۲۱

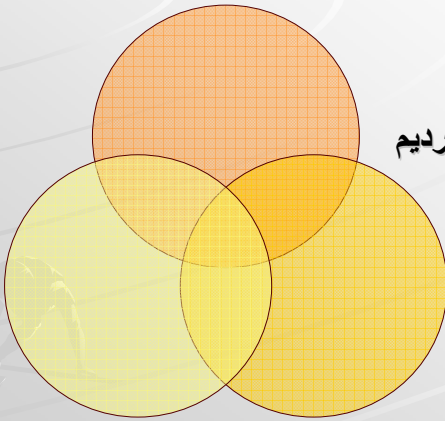
اصول تدارکات (گنابادی ۷۸):

۶. برقراری **استاندارد** و طبقه‌بندی کالاها برای کاهش تنوع موجودی، کاهش هزینه و صرفه‌جویی در زمان،
۷. ضمن توجه به روند بازار و تبعیت از آن، از مواد اولیه، منابع و تکنولوژی محلی و بین‌المللی برای حفظ رقابت با سایر رقبا استفاده کند.
۸. بهبود روابط کاری با واحدهای دیگر تا **عبارت خرید که جزیی از عملیات سازمان است** از طرف دیگر واحدهای سازمان پشتیبانی شود.
۹. عملیات را به نحو مؤثر و فعال و نیز **منطبق با قوانین جاری** و استانداردهای اخلاقی اداره کند و سیستم **کنترل دقیق** و مستمر باشد.
۱۰. **کارکنان با صلاحیت حرفه‌ای که به اهمیت کار خود واقف باشند و همچنین ایجاد انگیزه در آنان.**

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۲۲

بسته‌ی پیشنهادی و
وجوه مختلف آن

براساس آنچه با هم مرور کردیم

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۲۳

توجه به توافقی راهگشا:
شناسایی و معرفی مراحل، سطحی جزئی‌تر است و
تقطیع و معرفی مقاطع بالادست، یک گام بنیادی‌تر و ضروری‌تر:

۱. مقطع نخست ارجاع‌کار: شناسایی هرچه فراگیرتر مدعیان و علاقمندان،
۲. مقطع دوم بررسی و ارزیابی «صلاحیت» موردنظر مشتری یا مناقصه‌گزار در علاقمندان یا مدعیان،
۳. مقطع بعدی بررسی و ارزیابی «محصول» مشخصی که واجدان صلاحیت (اشخاص قادر به ارائه‌ی «محصول مناسب») در آن معامله‌ی خاص عرضه‌کرده‌اند،
۴. مقطع آخر یا چهارم، اقدام مشتری برای شناسایی بها یا «قیمت» متناسب.

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۲۴

نگاهی به شرایط فضاي طراحی و تصویب

۱. «دستگاه در رد هر يك يا تمام پيشنهاها مختار است»
۲. هزینه آگهی بر عهدهی برندهی مناقصه است.
۳. برنده یعنی ارزانتر؛ چرا برنده ارزانتر نیست؟
۴. اطلاع رسانی با اثربخشی و کارایی محدود.
۵. البته: بله دیگ بله چغندر
۶. ورود به این دور باطل، همچون یافتن سرخ يك كلاف.

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۲۵

آیین نامه‌ی معاملات دولتي

مصوب ۱۳۴۹/۱۲/۲۷ در ۴۷ ماده و ۵۱ بند

آیین نامه‌ی تعیین برندهی مناقصه

بخشنامه‌ی ۴۷۲۷ ب - س مورخ ۱۳۵۴/۴/۱۵

(با اصلاحیه‌ی جزیی مورخ ۷۰/۳/۲۸)

قانون محاسبات عمومی کشور

در ۱۳۶۶/۶/۱ در ۱۴۰ ماده، ۷۴ بند

طرح برگزاری مناقصات در مجلس ششم

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۲۶

۱۳۸۱/۱۰/۲۱ همایش «معاملات دولتی؛ آسیب‌شناسی و راهکارها»

۱۳۸۲/۱۱/۱۴ ریاست مجلس مصوبه‌ی مجلس را، جهت رسیدگی و اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال می‌کند.

۱۳۸۲/۱۲/۱۴ شورای نگهبان نظریه‌ی خود را اعلام نمود.

۱۳۸۳/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی در جلسه‌ی علنی، طرح برگزاری مناقصات را در خصوص ایرادات شورای محترم نگهبان مجدداً بررسی و نظر قبلی مجلس را عیناً تصویب کرد.

۱۳۸۳/۱۱/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام نظر خود در خصوص طرح برگزاری مناقصات را اعلام نمود.

و سرانجام در ۱۳۸۳/۱۱/۲۶ ...

۶۷۴۹۰
۸۴، ۱۱، ۲۶

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی

قانون برگزاری مناقصات که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و با توجه به موارد ایراد شورای نگهبان، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال و با اصلاحاتی در تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۳ به تصویب آن مجمع رسیده و طی نامه شماره ۱۳۰۸۹۰ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است به پیوست جهت اجراء ابلاغ می‌گردد. ام

سید محمد خاتمی
رئیس جمهور

گزارش ۱-۲۳۰۹۲۸۷ مرکز پژوهشهای مجلس (دفتر مطالعات برنامه و بودجه) :

ایزو ۹۰۰۰ به عنوان یک مرجع مدیریتی متداول برای تضمین کیفیت محصول یا نتیجه دارای سه گام مهم متوالی است:

- ۱- طراحی فرایندهای مناسب،
- ۲- نظارت پیوسته برای رعایت فرایند طراحی شده (شناسایی هر گونه عدم انطباق)،
- ۳- رفع سریع و صحیح عدم انطباق اقدامات جهت حصول انطباق مجدد.

فرایند و فرایند گرایي

فرایند

مجموعه‌ای از اقدامات و فعالیتهای وابسته به هم که برای دستیابی به یک مجموعه‌ی مشخص از محصولات، نتایج یا خدمات انجام می‌شوند.

فرایند گرایي

عملکرد اثربخش سازمانها در گرو این است که فرایندهای مرتبط و مؤثر بر هم متعددی را شناسایی و اداره کنند. در اغلب موارد خروجی یک فرایند، مستقیماً ورودی فرایند بعدی را تشکیل می‌دهد. تعریف و گار بست مدیریت نظام‌مند بر فرایندهای جاری درون هر سازمان یا بنگاه به‌ویژه عملکرد متقابل چنین فرایندهایی «فرایندگرایی» نامیده می‌شود.

مدیریت فرایند

نظام مدیریت فرایند،
ترکیبی از فعالیتهای و قوانین است که
هدف آنها دستیابی به هماهنگی و همسانی تکرارهای متوالی فرایند و
حصول اطمینان از کیفیت (مطلوبیت‌های) کافی خروجیهاست.

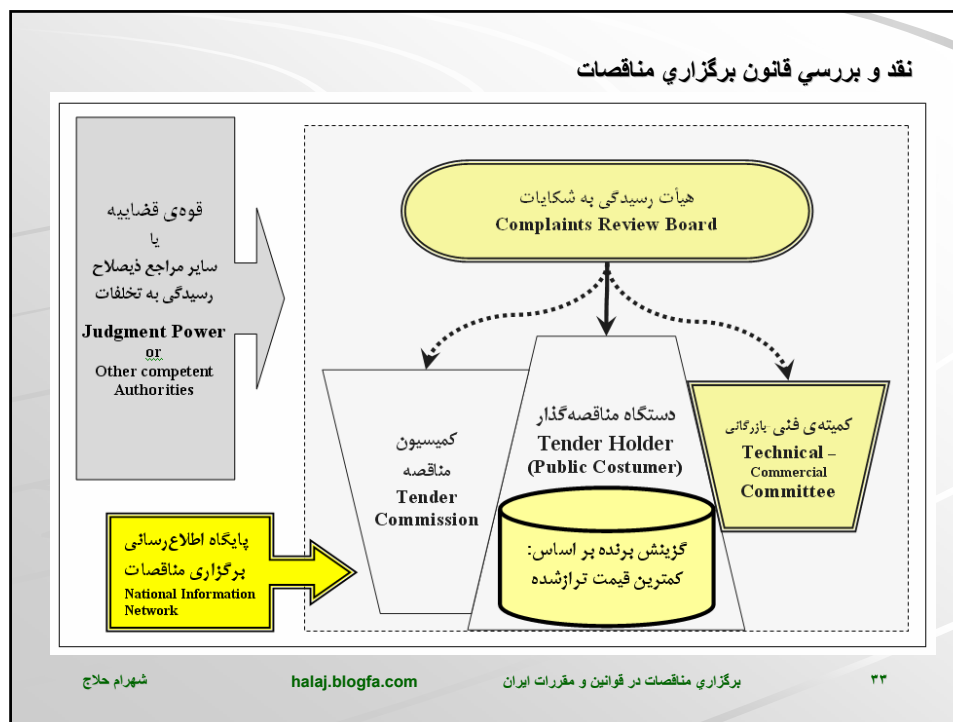
البته دسترسی به هماهنگی و کیفیت کافی، آسان و راحت نیست.

در توصیف نظام مدیریت فرایند باید گفت که نظامی است دقیق،
موشکافانه، عملی، بسیار گسترده و جامع‌تر از سایر روشهای سنتی،
بسیار واقع‌بینانه‌تر، کمتر تشریفاتی و نهایتاً به شدت واجد نگاه سیستمی
و فرایندگرا.

نقد و بررسی قانون برگزاری مناقصات

تأسیسات حقوقی قانون برگزاری مناقصات

۱. قیمت متناسب،
۲. ارزیابی فنی و تفکیک آن از ارزیابی کیفی،
۳. کمیته‌ی فنی بازرگانی،
۴. هیأت رسیدگی به شکایات،
۵. پمام،

برخی نقاط قوت

یکی از مهمترین اهداف **قانون برگزاری مناقصات**، شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی عمومی بوده‌است. انتشار فراخوان و اطلاع‌رسانی تمام مناقصات بزرگ در راستای شفاف‌سازی برگزاری مناقصات است. هدف **قانون برگزاری مناقصات** این بوده‌است که با اعلان فراخوان برگزاری مناقصات، شرکت‌های پیمانکاری بتوانند متناسب با توان خود، برای شرکت در مناقصات تصمیم بگیرند. البته کمال این اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی، **پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات** کشور است که متأسفانه تأخیر بسیار زیاد در راه‌اندازی آن، مهمترین رکن قانون مناقصات را تحت‌الشعاع قرار داده‌است.

برخی نقاط قوت

یکی دیگر از محورهای اصلی در **قانون برگزاری مناقصات**، توجه به محتوای قیمت پیشنهادی است. یکی از دو محور مهمی که در تمام طول فرایند تدوین پیش‌نویس «طرح قانونی برگزاری مناقصات» مورد تأکید و پیگیری تشکلهای حرفه‌ای و صنفی بود اهمیت دادن به «قیمت همسنگ» یا «قیمت تراز شده»ی پیشنهادی به جای توقف و توجه در «قیمت خام» بود. امروزه دیگر برای اهل فن روشن شده است که توجه به «کمترین قیمت» در خریدها روش اقتصادی و کارآمدی نیست. منظور از «قیمت خام» مبلغ ریالی است که روی کاغذ (روی «برگهی پیشنهاد قیمت») نوشته می‌شود. اما قیمت تراز شده، قیمتی است که نشان‌دهنده نقش و اثر کیفیت ارایه شده در قیمت اعلام شده است. این موضوع که معیار مناسبی برای مقایسه‌ی قیمت‌های پیشنهادی مناقصه‌گزاران است در **قانون برگزاری مناقصات** با عنوان «قیمت متناسب» مطرح شده است.

برخی نقاط قوت

یکی دیگر از نقاط قوت **قانون برگزاری مناقصات** رفع اشکال جدی مقررات معاملات قبلی مبنی بر **اختیار کارفرما یا مناقصه‌گزار در رد هر یک یا تمام پیشنهادهای** است؛ که در قانون جدید وجود ندارد. در قانون جدید، حق اختیار و انتخاب کارفرما سلب نشده است، بلکه با شفاف‌سازی معیارها و روش انتخاب طی اسناد مناقصه، این اختیار سامان یافته و **به نحوی قابل پیش‌بینی** اعمال می‌شود. یعنی کارفرما مختار است خواسته‌ها و اولویت‌های خود را **تعیین کند** (= به صراحت و دقت در اسناد مناقصه اعلام یا اعلان کند) و وقتی **حقوق کارفرما (به تشخیص خودش)** در آن معیارها اعلام شد، کارفرما مکلف است در چارچوب آن حقوق عمل کند و در صورت انطباق معیارها با مناقصه‌گر یا ایجاب‌کننده‌ای، دیگر نباید و نمی‌توان هر پیشنهادی را رد یا قبول کرد.

[آ.م.د: ماده ۱۰: ۴ - دستگاه مناقصه‌گزار در رد هر یک یا تمام پیشنهادهای مختار است.]

برخی نقاط قوت

دیگر اینکه

در قوانین قبلی، **کمیسیون مناقصه** (یا مزایده) وجود داشت که اصلش محدود به یک نظارت حقوقی و شکلی است مانند نحوه رای‌های پانته‌ای مناقصه؛ ولی ساز و کاری برای رعایت و تضمین کیفیت وجود نداشت.

در **قانون برگزاری مناقصات**، با تثبیت و رسمیت یافتن جای پای «کمیته فنی» که دارای حداقل سه عضو خبره‌ی «فنی» صلاحیت‌دار است، **احتمال** دستیابی به **مشخصات فنی مطلوب** کارفرما (مرغوبیت کالا یا خدمات از منظر مشتری) از محل دارایی یا اموال عمومی بخرد، افزایش می‌یابد.

پرسش‌هایی متداول:

➤ کمیته فنی بازرگانی و چگونگی نتیجه‌ی ارزیابی فنی؟

➤ انحصار و روش احراز؟

➤ ارزیابی کیفی در کدام مرحله؟

➤ برابری صلاحیت‌داران یا ؟

➤ موارد عدم الزام؟

➤ ترك تشریفات؟

➤ ...

اسناد مکمل قانون برگزاری مناقصات

۱. «آیین‌نامه‌ی اجرایی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران که بیانگر شاخصهای اندازه‌گیری و روش ارزیابی مناقصه‌گران باشد» به تهیه‌ی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، ظرف ۳ ماه. (بند «ج» ماده‌ی ۱۲ ق.ب.م)

۲. «آیین‌نامه‌ی اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی مناقصات» به تهیه‌ی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران، ظرف ۶ ماه. (بند «د» ماده‌ی ۲۳ ق.ب.م)

۳. «آیین‌نامه‌ی تهیه فهرست [مناقصه‌گران صلاحیتدار معرفی‌شده توسط مراجع ذیصلاح دولتی برای برگزاری مناقصات محدود] با رعایت اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیتدار» به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، بدون ذکر قید زمان. (بند «الف» ماده‌ی ۲۶ ق.ب.م)

۴. «آیین‌نامه‌ی اجرایی [...] خرید خدمات مشاوره اعم از مهندسی مشاور و مشاوره فنی بازرگانی مشتمل بر مطالعه طرح و یا مدیریت بر طرح و نظارت و یا هر نوع خدمات مشاوره‌ای و کارشناسی جهت تهیه هیأت وزیران، ظرف ۴ ماه. (بند «ج» ماده‌ی ۱۲ ق.ب.م)

۵. «آیین‌نامه‌ی اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی مناقصات» به تهیه‌ی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران، ظرف ۶ ماه. (بند «د» ماده‌ی ۲۳ ق.ب.م)

۶. «آیین‌نامه‌ی تهیه فهرست [مناقصه‌گران صلاحیتدار معرفی‌شده توسط مراجع ذیصلاح دولتی برای برگزاری مناقصات محدود] با رعایت اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیتدار» به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، بدون ذکر قید زمان. (بند «الف» ماده‌ی ۲۶ ق.ب.م)

شهرام حلاج
halaj.blogfa.com
برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران
۳۹

اسناد مکمل قانون برگزاری مناقصات

۴. «آیین‌نامه‌ی اجرایی [...] خرید خدمات مشاوره اعم از مهندسی مشاور و مشاوره فنی بازرگانی مشتمل بر مطالعه، طراحی و یا مدیریت بر طرح و اجرا و نظارت و یا هر نوع خدمات مشاوره‌ای و کارشناسی] جهت تعیین ضوابط، موازن و معیارهای خدمات مشاوره» به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، ظرف ۳ ماه. (بند «ه» ماده‌ی ۲۹ ق.ب.م)

۵. قانون «اساسنامه‌ی هیأت رسیدگی به شکایات» که به‌منظور رسیدگی به دعای بین مناقصه‌گر و مناقصه‌گزار تشکیل می‌گردد، با تصویب مجلس شورای اسلامی، بدون ذکر قید زمان. (ماده‌ی ۷ ق.ب.م)

۶. «آیین‌نامه‌ی اجرایی وظایف هیأت [مشتمل بر رسیدگی به اعتراضات و صدور رأی]، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران، پس از تصویب اساسنامه‌ی موضوع ماده‌ی ۷ در مجلس. (تبصره‌ی ۲ ماده‌ی ۸ ق.ب.م)

۱. «آیین‌نامه‌ی اجرایی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران که بیانگر شاخصهای اندازه‌گیری و روش ارزیابی مناقصه‌گران باشد» به تهیه‌ی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، ظرف ۴ ماه. (بند «ج» ماده‌ی ۱۲ ق.ب.م)

۲. «آیین‌نامه‌ی اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی مناقصات» به تهیه‌ی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران، ظرف ۶ ماه. (بند «د» ماده‌ی ۲۳ ق.ب.م)

۳. «آیین‌نامه‌ی تهیه فهرست [مناقصه‌گران صلاحیتدار معرفی‌شده توسط مراجع ذیصلاح دولتی برای برگزاری مناقصات محدود] با رعایت اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیتدار» به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، بدون ذکر قید زمان. (بند «الف» ماده‌ی ۲۶ ق.ب.م)

شهرام حلاج
halaj.blogfa.com
برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران
۴۰

وظایف جاری سازمان، دارای انواع و اشکال مختلف:

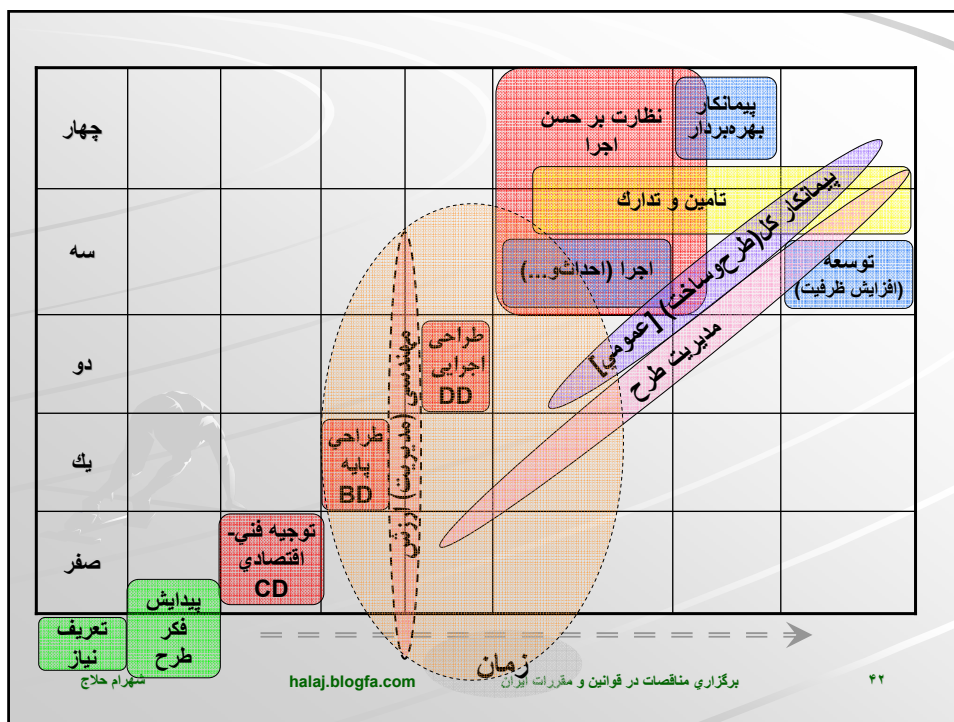
انواع قراردادهای خرید کالا :

- مواد مصرفی،
- لوازم یدکی،
- تجهیزات،
- ماشینها و ... (خرید یا اجاره)

انواع قراردادهای خرید خدمات:

- نگهداری و تعمیرات تأسیسات،
- بهره‌برداری سیستمهای تولیدی،
- خدمات پاکیزگی ساختمانها و تأسیسات و نگهداری محوطه،
- خدمات اداری فرعی در سازمان (زیرنظامهایی مثل نظام بایگانی)
- ترابری کالا و کارکنان و ...

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۴۱

کمیت پذیری، پیش بینی پذیری و ملموس بودن موضوع معامله	
وابستگی به رفتار آتی (حضور و تعهد) طرف معامله	معاملات یا قراردادهای گوناگون خرید یا اجاره‌ی محصولات برای سازمان

WB1997			
ردیف	عنوان	کمیته	بیشینه
1	تجربه ویژه‌ی مشاور	5%	10%
2	متدلوژی	20%	50%
3	کارکنان اصلی	30%	60%
4	انتقال دانش	0%	10%
5	مشارکت افراد بومی	0%	10%
	جمع	55%	140%

ماده ۱۹ - ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها

الف - در مناقصات دوحله‌ای مناقصه‌گزار موظف است براساس معیارها و روشهای اعلام‌شده در اسناد مناقصه، ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها را انجام و اعلام‌نماید.

ب - در صورتیکه بررسی فنی بازرگانی پیشنهادها لازم باشد، نتیجه بررسی طی مهلتی که کمیسیون مناقصه معین می‌کند به جلسه بعدی کمیسیون آحاله می‌شود و براساس گزارش کمیته فنی بازرگانی، پакت‌های قیمت پیشنهاددهندگان که امتیاز فنی بازرگانی لازم را احراز کرده‌اند، گشوده می‌شود.

ج - هرگونه ارزیابی فنی بازرگانی، تنها پیش از گشودن پیشنهادها قیمت مجاز است.

د - پакت پیشنهاد قیمت مناقصه‌گرانی که در ارزیابی‌های فنی بازرگانی پذیرفته نشده‌اند، باید ناگشوده بازگردانده شود.

ماده ۲۰ - ارزیابی مالی و تعیین برنده مناقصه

الف - هنگام ارزیابی مالی، مناقصه‌گری که مناسبترین قیمت را حائز شده باشد، به عنوان برنده اول اعلام خواهد شد و برنده دوم در صورتی اعلام می‌شود که تفاوت قیمت پیشنهادی وی با برنده اول، کمتر از مبلغ تضمین باشد. روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تاثیرگذاری ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت اعلام شود.

ب - پس از گشودن پакت‌های قیمت، چنانچه بررسی قیمت‌ها و تجزیه و کنترل میانی آن لازم باشد، کمیسیون مناقصه می‌تواند بررسی آن را به کمیته فنی بازرگانی ارجاع‌نماید و کمیته فنی بازرگانی حداکثر ظرف دو هفته نتیجه ارزیابی را به کمیسیون مناقصه اعلام می‌کند.

ج - پس از گشودن پیشنهادهای قیمت، تضمین برنده اول و دوم نزد مناقصه‌گذار نگهداری و تضمین سایر مناقصه‌گران بازگردانده می‌شود.

د - در مناقصات بین‌المللی، مناقصه‌گران داخلی نسبت به مناقصه‌گران خارجی ترجیح دارند. نحوه ترجیح مناقصه‌گران داخلی، در اسناد مناقصه قید خواهد شد. مناقصاتی که در آنها رعایت این قاعده به مصلحت نباشد، باید از سوی شورای اقتصاد تأیید شود.

کمیسیون

در قانون برگزاری مناقصات

کمیسیون = هیأت (به اتکای شخصیت افراد)   کمیسیون = جلسه‌ی هیأت

ماده ۵ - کمیسیون مناقصه

الف - کمیسیون مناقصه از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱ - رئیس دستگاه مناقصه‌گزار یا نماینده وی.

۲ - ذیحساب یا بالاترین مقام مالی دستگاه مناقصه‌گزار حسب مورد.

۳ - مسئول فنی دستگاه.

ب - در مناقصات مربوط به شهرداریها، از سوی شورای شهر یک نفر به عنوان ناظر در جلسات کمیسیون مناقصه شرکت خواهد کرد.

ج - کمیسیون با حضور هر سه نفر اعضای مزبور رسمیت دارد و تمام اعضا مکلف به حضور در جلسه و ابراز نظر هستند. تصمیمات کمیسیون با رای اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.

د - در مناقصات دو مرحله‌ای کمیسیون مناقصه با حضور رئیس دستگاه مناقصه‌گزار تشکیل می‌شود.

ه - اعضاء کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی با انتخاب هیأت مدیره می‌باشد.

ماده ۶ - وظایف کمیسیون مناقصه

اهم وظایف کمیسیون مناقصه به شرح زیر است:

الف - تشکیل جلسات کمیسیون مناقصه در موعد مقرر در فراخوان مناقصه.

ب - بررسی پیشنهادهای مناقصه‌گران از نظر کامل بودن مدارک و امضای آنها و نیز خوانا بودن و غیرمشروط بودن پیشنهادهای قیمت (ارزیابی شکلی).

ج - ارزیابی پیشنهادهای و تعیین پیشنهادهای قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه.

د - ارجاع بررسی فنی پیشنهادهای به کمیته فنی بازرگانی در مناقصات دو مرحله‌ای.

ه - تعیین برندگان اول و دوم مناقصه (طبق ضوابط مواد ۱۹ و ۲۰ این قانون).

و - تنظیم صورتجلسات مناقصه.

ز - تصمیم‌گیری در باره تجدید یا لغو مناقصه.

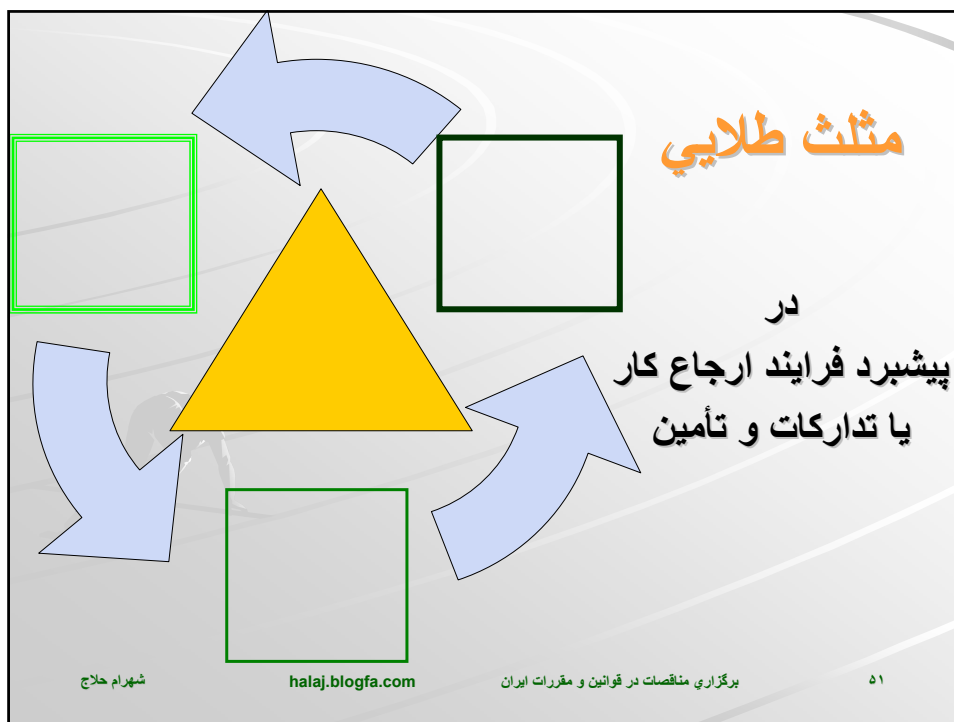
ماده ۱۸ - گشایش پیشنهادها

- الف - پیشنهادهاي مناقصه‌گران در زمان و مكان مقرر گشوده‌مي‌شود.
- ب - مراحل گشایش پیشنهادها به شرح زیر است:
- ۱- تهیه فهرست اسامی دریافت‌کنندگان اسناد، (پیشنهاد دهندگان)، حاضران و شرکت‌کنندگان در جلسه.
  - ۲- بازکردن پاکت تضمین (پاکت الف) و کنترل آن.
  - ۳- بازکردن پاکت فنی بازگاتی.
  - ۴- بازکردن پیشنهاد قیمت و کنترل از نظر کامل بودن مدارك و امضای آنها و کنارگذاشتن پیشنهادهاي غیرقابل قبول در مناقصات يك مرحله‌اي.
  - ۵- تحویل پاکت‌هاي فنی بازگاتی به کمیته فنی بازگاتی در مناقصات دو مرحله‌اي،
  - ۶- تهیه و تنظیم و امضای صورتجلسه گشایش پیشنهادها توسط کمیسیون مناقصه.
  - ۷- تحویل پاکت‌هاي قیمت و پاکت تضمین پیشنهادهاي رد شده به مناقصه‌گزار برای استرداد به ذي نفع.
- ج - در صورت برگزاری مناقصه دو مرحله‌اي، زمان و مكان تشکیل جلسه گشایش پیشنهادهاي قیمت، در جلسه گشایش پاکت‌ها اعلام خواهد شد، این مدت فقط برای يك بار تا سقف مدت اعتبار پیشنهادها قابل تمدید است. در این صورت پاکت‌هاي قیمت در يك لافاف لاک و مهر شده توسط دستگاه مناقصه‌گزار صیانت می‌شود. در مناقصات يك مرحله‌اي، پیشنهادهاي قیمت بی‌درنگ گشوده و براساس ماده ۲۰ این قانون، برنده مناقصه تعیین می‌شود.
- د- دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است از مناقصه‌گران یا نمایندگان آنها جهت حضور در جلسه گشایش پیشنهادهاي مالی دعوت نماید.

Procurement Management:
Managing procurement processes
from developing procurement documentation
through contract closure.

مدیریت تدارکات:

مدیریت فرایندهای تدارکات
از تدوین مستندات تدارکات
تا خاتمه‌ی قرارداد.

اسناد مناقصه‌ی [موضوع معامله]

قسمت نخست یا محتویات پاکت «ب» شامل:

داده‌ها، شرایط و موضوع مناقصه

به همراه قرارداد (شرایط عمومی و خصوصی، برنامه‌ی زمانی، استانداردها و ...) و اسناد ارزیابی کیفی و فنی-بازرگانی

.....

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۵۲

ماده ۴ - طبقه‌بندی انواع مناقصات

- الف - مناقصات از نظر مراحل بررسی به انواع زیر طبقه بندی می‌شوند:
- ۱- مناقصه یک مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که در آن نیازی به ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها نباشد. در این مناقصه پакتهای پیشنهاد مناقصه‌گران در یک جلسه گشوده و در همان جلسه برنده مناقصه تعیین می‌شود.
  - ۲- مناقصه دو مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که به تشخیص مناقصه‌گزار، بررسی فنی بازرگانی پیشنهادها لازم باشد. در این مناقصه کمیته فنی بازرگانی تشکیل می‌شود و نتایج ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها را به کمیسیون مناقصه گزارش می‌کند و براساس مفاد ماده ۱۹ این قانون برنده مناقصه تعیین می‌شود.
- ب - مناقصات از نظر روش دعوت مناقصه‌گران به انواع زیر طبقه بندی می‌شوند:
- ۱- مناقصه عمومی: مناقصه‌ای است که در آن فراخوان مناقصه از طریق آگهی عمومی به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.
  - ۲- مناقصه محدود: مناقصه‌ای است که در آن به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار، محدودیت برگزاری مناقصه عمومی با ذکر ادله تأییدشود. فراخوان مناقصه از طریق ارسال دعوتنامه برای مناقصه‌گران صلاحیتدار (براساس ضوابط موضوع مواد ۱۳ [۱۲=ارزیابی کیفی] و ۲۷ [۲۶=نحوه برگزاری مناقصه محدود (۲۷=ترك تشریفات)] این قانون) به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۵۳

ماده ۲۳ - مستندسازی و اطلاع رسانی

- الف - دولت موظف است ظرف مدت یک سال بانك اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات را ایجاد و اطلاعات و اسناد زیر را ثبت و نگهداری کند:
- ۱- فراخوان مناقصه،
  - ۲- نام و مشخصات اعضای کمیسیون، مناقصه‌گران و حاضران در جلسات مناقصات،
  - ۳- خلاصه اسناد مناقصه،
  - ۴- روش و مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و نتایج ارزیابی آنها،
  - ۵- صورتجلسات و نتایج ارزیابیها،
  - ۶- نام، مشخصات و نحوه انتخاب برنده یا برندگان مناقصه.

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۵۴

اسناد مناقصه‌ی [موضوع معامله]

قسمت نخست یا محتویات پاکت «ب»

مقدمه

.....[نام حقوقی یا رسمی کارفرما] در صدد است که کار مهندسی، تأمین کالا و تجهیزات، ساختمان و نصب «کارخانه .....[نام پروژه]» را به صورت توأم (EPC) و از طریق برگزاری مناقصه و اگذار نماید؛ لذا از کلیه پیمانکاران یا گروه‌های همکاری واجد شرایط انجام «کار» موضوع مناقصه دعوت می‌نماید که:

- ۱- بادقت کلیه مندرجات اسناد مناقصه، به ویژه بخش ۳ (مشخصات اجزا و مراحل موضوع مناقصه) و بخش ۵ (شرایط مناقصه) را مطالعه کنند.
- ۲- اطلاعات لازم را به درستی در بخش ۶ (کاربرگهای ارایه‌ی اطلاعات درباره‌ی پیمانکار و پیشنهاد) و بخش ۴ (برنامه‌ی زمانی تعهدات و اقدامات) درج کنند و مجلد «ب» را به همراه نقشه‌ها و مستندات پیوستی، به طور کامل مهر و امضا کنند و در پاکت «ب» قرار دهند.
- ۳- اطلاعات مورد نیاز در مجلد «ج» را نیز تکمیل کنند و آن مجلد را در پاکت «ج» قرار دهند.
- ۴- پیشنهاد خود را (شامل دو پاکت جداگانه) در مکان و زمان مقرر در اسناد، تسلیم و رسید دریافت نمایند.

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۵۵

اسناد مناقصه‌ی [موضوع معامله]

قسمت نخست یا محتویات پاکت «ب»

آگهی مناقصه‌ی ساخت کارخانه‌ی .....[نام محصول] به روش EPC

۱. موضوع مناقصه: انجام خدمات مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، ساختمان و نصب و راه‌اندازی کارخانه‌ی تولید ..... [نام محصول و گزید آن] با ظرفیت ..... تن در ..... (در قالب قرارداد EPC)
۲. مناقصه‌گذار: ..... [نام حقوقی یا رسمی کارفرما]
۳. زمان کسب اطلاعات یا خرید اسناد مناقصه: ساعت ۸ تا ۱۴ روزهای شنبه سیزدهم آبان‌ماه تا دوشنبه بیست و دوم آبان‌ماه ..... (شامل دو روز نامبرده و به جز ایام تعطیل)
۴. نشانی مناقصه‌گذار: ..... [شهر، خیابان، میدان، شماره، طبقه،] ..... [نام حقوقی یا رسمی کارفرما]، (کد پستی .....)، تلفن ..... و دورنگار .....
۵. هزینه‌ی خرید اسناد مناقصه: ۲۰۰۰۰ ریال (دویست هزار ریال) که باید به حساب جاری شماره‌ی ۷۵۷/۶ بانک ملی شعبه‌ی ..... (کد ۵۸۵۶۴) به نام ..... [نام حقوقی یا رسمی کارفرما] واریز گردد و اصل فیش بانکی به هنگام دریافت اسناد تحویل شود.
۶. پرداخت هزینه‌ی تهیه‌ی پیشنهاد به برندگان دوم و سوم: طبق روش مندرج در اسناد مناقصه.
۷. جلسه‌ی توجیه‌ی (به منظور تشریح بیشتر مسأله برای پیمانکاران): ساعت ۱۰ بامداد روز شنبه بیستم آبان‌ماه (۱۳۰۰/۸/۲۰) در محل مؤسسه برگزاری می‌گردد. از کلیه دریافت‌کنندگان اسناد مناقصه دعوت می‌شود که با در دست داشتن معرفی‌نامه و اسناد مناقصه، در این جلسه شرکت نمایند.
۸. مهلت و مکان تحویل پیشنهادها: حداکثر تا ساعت ۱۰ بامداد روز شنبه چهارم آذرماه (۱۳۰۰/۹/۴) به دفتر مدیریت ..... [نام حقوقی یا رسمی کارفرما] تحویل و رسید دریافت شود.
۹. جلسه‌ی گشایش پاکت پیشنهادها: ساعت ۱۰:۳۰ بامداد روز شنبه چهارم آذرماه (۱۳۰۰/۹/۴) در دفتر ..... که حضور پیشنهاددهندگان یا نمایندگان ایشان در جلسه آزاد است.
۱۰. تضمین شرکت در مناقصه: در پاکت «ب» هریک از پیشنهادها باید ضمانت‌نامه‌ی بانکی به مبلغ ۶۰۰ میلیون ریال (شصت و میلیون ریال)، دارای اعتبار تا پایان روز هجدهم اسفند ۱۳۰۰ ارایه شود.

..... [نام کامل حقوقی مناقصه‌گذار یا نام و نام خانوادگی مدیرعامل]

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۵۶

۲- داده‌های مناقصه

۲-۱- برنامه‌ی زمانی برگزاری مناقصه (روزشمار از هفتم آبان‌ماه ۱۳۰۰):

تاریخ	روز	مواعد مقرر (برای مناقصه‌گران)	روزشمار برای مراحل				شرح اقدامات مناقصه‌گذار (.....[نام حقوقی یا رسمی کارفرما])
			آگهی	توزیع اسناد	تخویل پیشنهاد	قرارداد پیشنهاد	
هفتم آبان	یکشنبه	اولین نوبت انتشار آگهی	۱				
۸	دوشنبه	دومین نوبت انتشار آگهی	۳				
۹	سه‌شنبه		۳				
۱۰	چهارشنبه	سومین نوبت انتشار آگهی	۴				
۱۱	پنجشنبه		۵				
۱۲	جمعه		۶				
۱۳	شنبه	آغاز مهلت دریافت اسناد	۷	۱			ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۱۴	یکشنبه		۸	۳			ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۱۵	دوشنبه		۹	۳			ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۱۶	سه‌شنبه		۱۰	۴			ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۵۷

۱۶	سه‌شنبه		۱۰	۴		ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۱۷	چهارشنبه		۱۱	۵		ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۱۸	پنجشنبه		۱۲	۶		ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۱۹	جمعه		۱۳	۷		
۲۰	شنبه	جلسه‌ی نوبتی عمومی برای پیمانکاران	۱۴	۸		تشکیل جلسه‌ی نوبتی عمومی برای پیمانکاران (ساعت ۱۰ تا ۱۲) و نیز ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد]
۲۱	یکشنبه	آغاز مهلت تحویل پیشنهاد	۱۵	۹	۱	ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد] گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در همان محل
۲۲	دوشنبه	پایان مهلت دریافت اسناد	۱۶	۱۰	۲	ارایه‌ی اسناد به متقاضیان (ساعت ۸ تا ۱۴) در ..... [نام واحد توزیع اسناد] گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در همان محل
۲۳	سه‌شنبه		۱۷	۱۱	۳	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۲۴	چهارشنبه		۱۸	۱۲	۴	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۲۵	پنجشنبه		۱۹	۱۳	۵	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۲۶	جمعه		۲۰	۱۴	۶	
۲۷	شنبه		۲۱	۱۵	۷	
۲۸	یکشنبه		۲۲	۱۶	۸	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۲۹	دوشنبه		۲۳	۱۷	۹	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۳۰	سه‌شنبه		۲۴	۱۸	۱۰	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
یکم آذر	چهارشنبه		۲۵	۱۹	۱۱	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۲	پنجشنبه		۲۶	۲۰	۱۲	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۴) در مؤسسه
۳	جمعه		۲۷	۲۱	۱۳	
۴	شنبه	پایان مهلت تحویل پیشنهادها و جلسه‌ی گشایش پاکت فنی (ب)	۲۸	۲۲	۱۴	گرفتن پیشنهاد تحویل‌دهندگان یا نامی انصراف (ساعت ۸ تا ۱۰) در مؤسسه جلسه‌ی گشایش پاکت فنی (از ساعت ۱۰:۳۰ پامداد) در دفتر مدیر عامل مؤسسه
۵	یکشنبه		۲۹	۲۳	۱	بررسی فنی پیشنهادها
۶	دوشنبه		۳۰	۲۴	۲	بررسی فنی پیشنهادها

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۵۸

۴- برنامه‌ی زمانی تعهدات و اقدامات طراحی، تأمین و ساخت کارخانه .....[نام پروژه] (منضم به پیمان)

شرح عملیات	موقع مقرر	آغاز (روز)	پایان (روز)	دوره‌ی زمانی	بوج و سال
				دهه‌ی اول	۱۳۸۵
				دهه‌ی دوم	
	انعقاد قرارداد	۱۰		دهه‌ی سوم	
				دهه‌ی اول	۱۳۸۶
	تکمیل نتایج هماهنگی‌های اولیه و	۲۰		دهه‌ی دوم	
	فهارس اسناد فنی مبنا	۳۰		دهه‌ی سوم	
				دهه‌ی اول	۱۳۸۷
		۴۰		دهه‌ی دوم	
		۵۰		دهه‌ی سوم	

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۵۹

اسناد مناقصه‌ی [موضوع معامله]
قسمت نخست یا محتویات پاکت «ب»

سایر داده‌های مناقصه:

مناقصه‌گذار: [نام حقوقی یا رسمی کارفرما]
نشانی مناقصه‌گذار: [شهر، خیابان، میدان، پلاک، طبقه، واحد] (کد پستی ۴۸۷۶۵۳۸۸۵) [نام حقوقی یا رسمی کارفرما] تلفن ..... و داورنگار .....

موضوع مناقصه: انجام خدمات مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، انجام کارهای ساختمانی و نصب و راه‌اندازی کارخانه ..... [نام پروژه] به روش EPC، ظرف مدت ۱۲ ماه و برای دستیابی به قابلیت تولید روزانه ۵۰۰ تن (پانصد تن) مواد زاید جامد و با مشخصات و شرایط تعیین شده در اسناد مناقصه.

بهای خرید اسناد مناقصه: ۲۰۰۰۰۰ ریال (دویست هزار ریال) از طریق واریز به حساب جاری شماره‌ی ۶۸۸۷۵۷ بانک ملی شعبه‌ی ..... (کد ۵۸۷۴) به نام ..... [نام حقوقی یا رسمی کارفرما].

مهلت دریافت (خرید) اسناد: تا ساعت ۱۴ روز دوشنبه بیست و دوم آبان‌ماه ۱۳۸۵.

زمان دریافت اسناد: وقت اداری (ساعت ۸ صبح تا ساعت ۱۴) روز شنبه سیزدهم آبان‌ماه ۱۳۸۵ تا پایان مهلت دریافت اسناد (ساعت ۱۴ روز دوشنبه بیست و دوم آبان‌ماه ۱۳۸۵). یادآوری: این زمان شامل دو روز نامبرده و به جز ایام تعطیل می‌باشد.

مکان دریافت اسناد: ..... [نام واحد توزیع اسناد] (به نشانی مناقصه‌گذار، مندرج در بند "۲-۲")

جلسه‌ی توجیهی عمومی برای پیمانکاران: ساعت ۱۰ روز شنبه بیستم آبان‌ماه (۱۳۸۵/۸/۲۰) در محل ..... [نام حقوقی یا رسمی کارفرما].

مهلت تحویل پیشنهادها: تا رأس ساعت ۱۰ پانصد روز شنبه ۴ آذرماه ۱۳۸۵.

زمان تحویل پیشنهادها: وقت اداری (ساعت ۸ صبح تا ساعت ۱۴) هر روز از روزهای یکشنبه بیست و یکم آبان‌ماه ۱۳۸۵ تا پایان مهلت تحویل پیشنهادها (ساعت ۱۰ پانصد روز شنبه ۴ آذرماه ۱۳۸۵). یادآوری: گردد که این زمان به‌جز ایام تعطیل و تا پیش از جلسه‌ی گشایش پاکت‌های فنی می‌باشد.

مکان تحویل پیشنهادها: ..... [نام واحد توزیع اسناد] (به نشانی مناقصه‌گذار، مندرج در بند "۲-۲")

شهرام حلاج halaj.blogfa.com برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران ۶۰

اسناد مناقصه‌ای [موضوع معامله] قسمت نخست یا محتویات پاکت «ب»

۲-۵- روش تهیه‌ی پیشنهادها:

۱-۲-۵- «پیشنهاد فنی-بازرگانی» شامل اطلاعات ارایه‌شده در جداول، پرسشنامه‌ها و مانند آن و نقشه‌ها و مستندات است که مناقصه‌گر (پیشنهاددهنده) برای معرفی پیشنهاد خود ارایه می‌کند. تمام این اطلاعات باید در پاکت «ب» ارایه گردد. به‌طور خاص، اهم این اطلاعات عبارتند از:

۱-۲-۵-۱- اطلاعات ارایه‌شده در جدول بند ۴ قسمت «ب» اسناد مناقصه (برنامه‌ی زمانی تعهدات و اقدامات طراحی، تأمین و ساخت کارخانه ..... [نام پروژه]، منضم به پیمان)،

۲-۵-۱-۲- کلیه‌ی اطلاعاتی که پیمانکار مکلف است در تمامی اجزای بخش ۶ قسمت «ب» اسناد مناقصه (کاربرگهای ارایه‌ی اطلاعات درباره‌ی پیمانکار و پیشنهاد) ارایه نماید،

۲-۵-۱-۳- نقشه‌ها و محاسباتی که پیمانکار برای اجرای پروژه تهیه کرده و ملک عمل اجرا و قیمت‌گذاری اجزای مختلف کار (مهندسی و طراحی، تأمین تجهیزات و لوازم و ...) قرار گرفته، به‌عنوان دلیل و مبنای سایر بخشهای پیشنهاد وی و از مهمترین معیارهای تعیین امتیاز «بررسی فنی پیشنهاد» تلقی می‌شود،

یادآوری: امتیاز فنی پیشنهاد ملک و مبنای جبران بخشی از هزینه‌ی تهیه‌ی پیشنهاد توسط پیمانکاران است. این مبالغ به‌نحو مندرج در بند ۳-۵-۴ قسمت «ب» اسناد مناقصه به پیمانکارانی که واجد رتبه‌های دوم و سوم باشند پرداخت می‌گردد.

۲-۵-۱-۴- اسناد و مدارکی (مانند اسناد ثبتی، مالی یا گواهی‌ها) که نشان‌دهنده‌ی توان و صلاحیت پیمانکار برای اجرای مناسب پروژه است و به‌عنوان بخشی از معیارهای تعیین امتیاز «بررسی کیفی پیشنهاددهنده» مورد توجه قرار می‌گیرد،

عقود یا معاملات در پروژه‌های بزرگ و پیچیده

(قرارداد = عقد = معامله) در «قانون مدنی»

ب) عقد مطلق یا مشروط؟

مشروط، شرایط متعددی مثل تعهدات متقابل و تعمیر و آموزش و ... در آن هست.

پ) عقد تشریفاتی یا رضایی؟

تشریفاتی. ماهیت آنها و آداب آنها با عقود غیرتشریفاتی سازگار نیست.

ت) عقد بسیط است یا مرکب؟

معمولاً مرکب است و چندین عمل حقوقی ضمن یک عقد هستند. عقود وابسته در یک رویکرد به‌سامان/ عقود مجزای مرتبط/ عقود مجزای غیرمرتبط.

ث) عقد جایز یا لازم؟

حتماً لازم است. شرایط فسخ و ... تابع توافقات قبلی است. به این موضوع توجه داشته‌باشید.

معاملات دولتی و عمومی

تمام منابعی که منشایی غیر از اموال و دارایی‌های خصوصی دارند، منابع بخش عمومی محسوب می‌شوند؛ فلذا منابع عظیمی شامل منابع وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمانها و شرکتهای دولتی، شهرداریها، بنیادها و سایر مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی همگی جزو منابع بخش عمومی هستند.

مشخصات قراردادهای در «آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی»

آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی

مصوب ۱۳۴۹، ۱۲، ۲۷ کمیسیون دارایی مجلس شورای ملی

فصل سوم - انعقاد قرارداد

ماده ۳۰ - در معاملاتی که تحویل مورد معامله در مهلت مقرر در ماده ۲۷ این آیین‌نامه میسر نباشد باید قرارداد منعقد شود.

ماده ۲۷ - در صورتیکه برنده‌ی مناقصه

از تاریخ ابلاغ نتیجه مناقصه **ظرف مدت هفت روز به استثنای ایام تعطیل** نسبت به سپردن تضمین حسن انجام معامله اقدام نکند و یا برای انجام معامله حاضر نشود سپرده شرکت در مناقصه او ضبط می‌شود و مراتب به شخصی که پیشنهاد او در مرتبه دوم قرارداد با رعایت مفاد تبصره این ماده ابلاغ می‌گردد اگر او هم از تاریخ ابلاغ نتیجه مناقصه **ظرف مدت ۷ روز به استثنای ایام تعطیل** نسبت به سپردن تضمین حسن انجام معامله اقدام نکند و یا برای انجام معامله حاضر نشود سپرده او هم ضبط می‌شود و در این صورت به تشخیص دستگاه مناقصه‌گزار مناقصه تجدید یا موضوع برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی ارجاع خواهد شد.

مشخصات قراردادها در «آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی»

آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی

مصوب ۱۳۴۹، ۱۲، ۲۷ کمیسیون دارایی مجلس شورای ملی

فصل سوم - انعقاد قرارداد

ماده ۳۰ - در معاملاتی که تحویل مورد معامله در مهلت

مقرر در ماده ۲۷ این آیین‌نامه میسر نباشد باید قرارداد منعقد شود.

ماده ۳۱ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:

۱ - نام متعاملین.

۲ - ...

مشخصات قراردادها در «آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی»

- ماده ۳۱ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:
- ۱ - نام متعاملین.
  - ۲ - نوع و مقدار مورد معامله با مشخصات کامل آنها.
  - ۳ - مدت انجام تعهد و محل و شرایط تحویل مورد معامله. [واژگان بازرگانی- سند جهانی]
  - ۴ - ترتیب عمل و میزان خسارت در مواردی که برنده مناقصه در انجام تعهدات جزئاً یا کلاً تأخیر نماید.
  - ۵ - الزام تحویل کالا بر طبق نمونه ممهور در صورتی که تهیه نمونه لازم باشد. در این صورت باید نمونه کالا با مهر طرفین معامله ممهور و نزد مناقصه‌گزار نگهداری شود.
  - ۶ - اقرار برنده مناقصه به اینکه از مشخصات کالا یا کار مورد معامله و مقتضیات محل تحویل کالا یا انجام کار اطلاع کامل دارد. (؟؟؟)
  - ۷- ...

مشخصات قراردادها در «آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی»

- ماده ۳۱ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد: ...
- ۷ - اختیار مناقصه‌گزار نسبت به افزایش یا کاهش مورد معامله در مدت قرارداد تا میزان بیست و پنج درصد مقدار مندرج در قرارداد.
  - ۸ - بهای مورد معامله و ترتیب پرداخت آن، در مواردی که انجام کار بر اساس واحد بها باشد بهای مورد معامله برآورد و در قرارداد ذکر می‌شود و بهای کارهای انجام یافته بر اساس واحد بها احتساب و پرداخت خواهد شد.
  - ۹ - مبلغ پیش پرداخت و ترتیب واریز آن در صورتی که در شرایط مناقصه ذکر شده باشد.
  - ۱۰ - میزان تضمین حسن انجام معامله و نحوه وصول اقساط آن در مورد امور ساختمانی و باربری و ترتیب استرداد آن بر اساس شرایط مناقصه.
- ...

مشخصات قراردادها در «آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی»

ماده ۳۱ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد: ...

۱۱ - مدت فاصله زمانی بین تحویل موقت و تحویل قطعی در قراردادهای مربوط به ساختمان و راهسازی و نظائر آن بر اساس شرایط مناقصه.

۱۲ - اقرار به عدم شمول ممنوعیت موضوع قانون راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب دی ماه ۱۳۳۷.

۱۳ - سایر تعهداتی که در **شرایط مناقصه** ذکر شده است.

۱۴ - سایر شرایط که مورد توافق طرفین معامله قرار گیرد مشروط بر آنکه متضمن امتیازاتی علاوه بر آنچه در **شرایط مناقصه** ذکر شده برای فروشنده نباشد.

۳-۵-۴- برای جبران بخشی از هزینه‌ی تهیه‌ی پیشنهاد توسط پیمانکاران، طبق مصوبات هیأت

وزیران و دستورالعملهای اجرایی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مبالغی به منتخب دوم و سوم (در صورت عدم انعقاد قرارداد با ایشان) پرداخت می‌شود. روش محاسبه‌ی این مبالغ به شرح مندرج در ذیل است:

$$M_n = \frac{C_1 \times D_n}{n \times 2000}$$

M_n = مبلغ قابل پرداخت به برنده‌ی nام،

C_1 = مبلغ اولیه‌ی قرارداد (قیمت پیشنهادی برنده‌ی اول)،

D_n = امتیاز فنی پیشنهاد برنده‌ی nام بر حسب درصدی میان ۱٪ تا ۱۰۰٪،

n = رتبه‌ی برنده (که عددی مساوی ۲ یا ۳ خواهد بود).

حقوق ذینفعان مناقصات - حقوق مناقصه‌گزار

موارد منع شکایت:

- ماده (۶): هیئت صلاحیت رسیدگی به اعتراضات زیر را ندارد:
- الف) معیارها و روش‌های ارزیابی،
- تبصره - منظور آن دسته از معیارها و روش‌های ارزیابی کیفی و فنی - بازرگانی است که در اسناد مناقصه اعلان شده باشد،
- ب) ترجیح پیشنهاددهندگان داخلی به نحوی که در اسناد مناقصه قید شده باشد.
- ج) شکایاتی که یک ماه پس از اعتبار پیشنهادها به هیئت واصل شده باشد.
- د) شکایات برنده مناقصه پس از انعقاد قرارداد. [ق.ا.ه.ر.ش.ب.م.]

حقوق ذینفعان مناقصات - حقوق مناقصه‌گزار

اختیارات و تکالیف مناقصه‌گزار:

- ماده (۵) - هیئت صلاحیت و اختیار رسیدگی به شکایات مربوط به اجرا نشدن هر یک از مواد قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین و مقررات مربوط از جمله موارد زیر را دارد:
- الف) شرکت افراد دیگر در ترکیب کمیسیون مناقصه به‌جای اعضای مندرج در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳،
- ب) عدم رعایت مقررات یا ضوابط مربوط از طرف کارگروه فنی بازرگانی در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران یا ارزیابی فنی پیشنهادها،
- ج) عدم رعایت هر یک از موارد مذکور در ماده (۶) قانون برگزاری مناقصات توسط کمیسیون مناقصه،
- د- اعمال تبعیض در تحویل یا تشریح اسناد یا کسری آنها در مقایسه با سایر مناقصه‌گران،
- ه) عدم رعایت حداقل مهلت‌های ده روز و یک ماه در قبول پیشنهادها به‌ترتیب در مورد مناقصه داخلی و بین‌المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه،
- و) گشایش پیشنهاد مناقصه‌گران در خارج از زمان و مکان مقرر،
- ز) عدم رعایت ترتیبات باز کردن پاکت‌های مناقصه، [ق.ا.ه.ر.ش.ب.م.]

حقوق ذینفعان مناقصات - حقوق مناقسه‌گزار

اختیارات و تکالیف مناقسه‌گزار:

ه) هرگونه قصور در دعوت که منجر به عدم امکان حضور مناقسه‌گران در هریک از جلسات گشایش پاکت‌ها شود، ط) شکایت مناقسه‌گران از تبانی بین مناقسه‌گران با یکدیگر یا بین مناقسه‌گران با مناقسه‌گزار، تبصره - در صورتی که طی فرایند رسیدگی به شکایات برای هیئت روشن شود تبانی صورت گرفته است (اعم از اینکه با اطلاع مناقسه‌گزار بوده باشد یا بدون آن) ضمانتنامه شرکت در مناقسه تمامی تبانی‌کنندگان به نفع دستگاه ضبط می‌شود و هریک از کارکنان دستگاه که در تبانی اطلاع یا معاونت داشته به مرجع ذیصلاح معرفی می‌شود. ی) تفکیک موضوع معامله در حالی که به‌طور متعارف یک مجموعه تلقی می‌شوند توسط مناقسه‌گزار برای تغییر حدنصاب معاملات، ک) اعمال تبعیض بین مناقسه‌گران در ارجاع کار و انجام معامله به‌وسیله مناقسه‌گزار، ل) انعقاد قرارداد با مناقسه‌گران فاقد صلاحیت، م) وجود هر نوع ابهام یا ایرادی که بر صحت مناقسه لطمه وارد کند، تبصره - مراجعه به هیئت منوط به این است که مناقسه‌گر ابتدا در قالب ماده (۲۵) قانون برگزاری مناقصات اعتراض مکتوب خود را به بالاترین مقام دستگاه مناقسه‌گزار تسلیم کرده باشد و پس از رسیدگی و دریافت جوابیه کماکان به اعتراض خود باقی باشد یا اینکه به رغم انقضای مهلت پانزده روز کاری برای پاسخ‌گویی دستگاه، پاسخی دریافت نکرده باشد. معترض ده روز کاری از زمان دریافت جوابیه یا از زمان انقضای مهلت پانزده روزه و عدم دریافت جوابیه، برای مراجعه به هیئت مهلت دارد.

[ق.ا.ه.ر.ش.ب.م.]

«قانون برگزاری مناقصات» در بستر همان الگوی مرجع مدیریت (فرایندگرایی) - که امروزه می‌کوشند در بخش عمومی هم توسعه یابد -

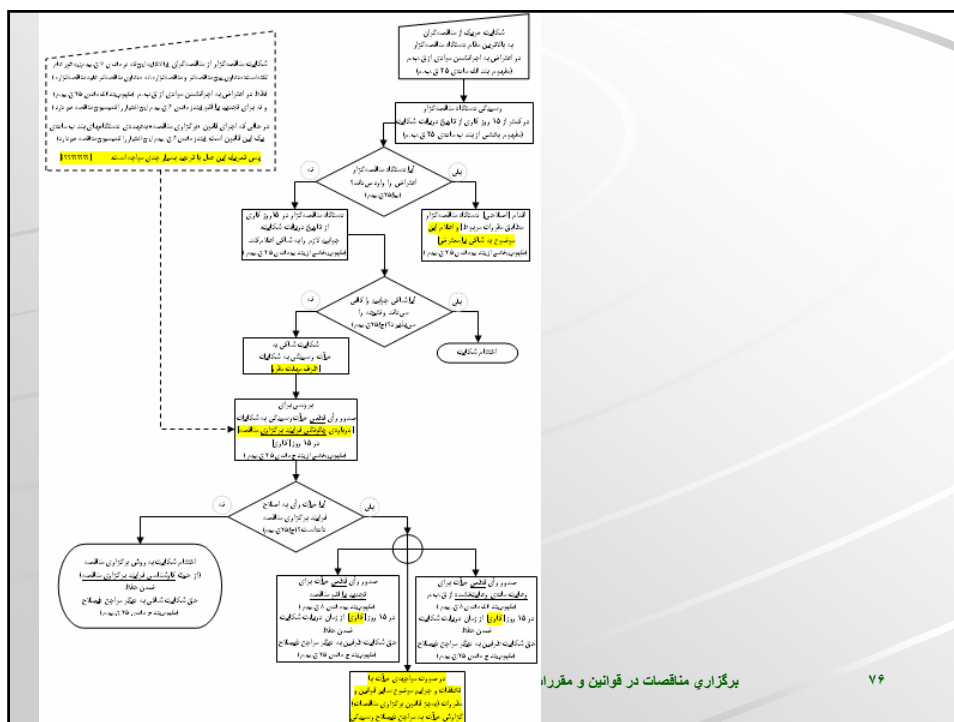
متولد شده است. این قانون قدمی است در راه فرایندگرایی. تلاش شده است که با نگاه فرایندی در تدوین این قانون، گام اول برداشته شود. گام دوم در برگزاری مناقصات را می‌توان با استفاده از اطلاعات افراد دخیل و علاقمند در برگزاری مناقصات به روشی ارزان قیمت، به‌موقع و اقتصادی انجام داد. گام یا حلقه‌ی سوم باید با شناخت دقیق دو حلقه‌ی اول و دوم باشد و با واکنش سریع و مناسب در برابر حلقه‌ی دوم، هرگونه عدم انطباق مؤثر را به انطباق مناسب به چارچوب طراحی شده برساند.

با این توجهات، تأسیس حقوقی «هیأت رسیدگی به شکایات مربوط به برگزاری مناقصات» در قانون برگزاری مناقصات، معنی واقعی خود را نشان می‌دهد.

برای جلوگیری از اطالهی رسیدگی در هیأت و به انجام رسیدن درست و سریع مناقصاتی که شبهه‌ی خطا یا انحراف در آنها بروز می‌کند، این هیأت باید فصل‌الخطاب تعیین چگونگی ادامه‌ی فرایند برگزاری مناقصه باشد. این هیأت بیش از آن که مرجع قضایی باشد، گروه خبره‌ی صلاحیت داری است برای تعیین سریع روش درست در فرایند برگزاری مناقصه. کوتاه سخن آن که کارکرد اصلی هیأت عبارت است از:

اصلاح سریع عدم انطباقات در فرایند برگزاری مناقصات.

لذا رسیدگی و اعلام نظر هیأت واجد اوصاف کامل رسیدگی قضایی نیست. از جمله تعدد ابلاغ و اخطار به طرفین، دادن مهلت موسع جهت تنظیم دفاعیه و تقدیم لوائح متقابل، فرصت استماع دفاع طرفین، شهادت و شهود، تأمین دلیل و ... ، صدور دستور قرارهای موقت و ... نیست.

ماده ۲۴ - تجدید و لغو مناقصه

- الف - مناقصه در شرایط زیر تجدید میگردد:
- ۱- کم بودن تعداد مناقصه‌گران از حد نصاب تعیین شده در اسناد مناقصه.
  - ۲- امتناع برندگان اول و دوم مناقصه از انعقاد قرارداد.
  - ۳- پایان مدت اعتبار پیشنهادها.
  - ۴- رای هیأت رسیدگی به شکایات.
  - ۵- بالابودن قیمتها به نحوی که توجیه اقتصادی طرح منتفی گردد.
- ب - مناقصه در شرایط زیر لغو می‌شود:
- ۱- نیاز به کالا یا خدمات موضوع مناقصه مرتفع شده باشد.
  - ۲- تغییرات زیادی در اسناد مناقصه لازم باشد و موجب تغییر در ماهیت مناقصه گردد.
  - ۳- پیشامدهای غیرمتعارف نظیر جنگ، زلزله، سیل و مانند آنها.
  - ۴- رای هیأت رسیدگی به شکایات.
  - ۵- **تشخیص کمیسیون مناقصه مبنی بر تبانی بین مناقصه‌گران.**
- ج - مناقصه‌گزار باید تجدید و یا لغو مناقصه را مطابق ماده ۲۲ این قانون به آگاهی همه مناقصه‌گران برساند.

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۷۷

سپاس از توجهات قبلی و
امید به آینده

**زندگی،
جریان حل مسأله
است.**

halaj3@gmail.com

halaj.blogfa.com

0912 379 0917

شهرام حلاج

halaj.blogfa.com

برگزاری مناقصات در قوانین و مقررات ایران

۷۸